

עפ"א 31034/08/21 - עלי פרא נגד מדינת ישראל הלשכה המשפטית לאגף המכס ומע"מ

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

לפני כב' השופט רפי כרמל, סגן נשיא, אב"ד
כב' השופט אריה רומנוב
כב' השופטת מרים ליפשיץ-פריבס

עלי פרא

ע"י ב"כ עו"ד רוית לויים

המערער

נגד

המשיבה

מדינת ישראל הלשכה המשפטית לאגף המכס ומע"מ

פסק דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ג'ויה סקפה שפירא) מיום 14.7.21

בת"פ 8983/08.

כללי - השתלשלות העניינים

1. כפי שפורט בהחלטות קודמות שניתנו בעניינו של המערער, המערער הורשע, על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן, בשתי עבירות של ניכוי תשומות בלי שיש לגביהן מסמך במטרה להתחמק מתשלום מס. מדובר בעבירות מס בהיקף כולל העולה על 3.2 מיליון ₪. המערער נדון לעונשי מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס בסך 100,000 ₪ או 10 חודשי מאסר כנגדו. **גזר הדין ניתן בשנת 2010.**

2. המערער לא שילם את הקנס, וביום 7.4.14 ניתן בעניינו של המערער צו מאסר. בשנת 2015 עוכבה פקודת המאסר לאחר שהמערער הודיע כי מילא הוראות מסוימות של בית משפט בנוגע לפנייה למרכז קנסות. לאחר שהקנס לא שולם ניתנה ביום 20.11.17 פקודת מאסר נוספת. בקשה שהגיש המערער לבית משפט השלום לביטול צו המאסר נדחתה, אך הערעור שהגיש על כך לבית המשפט המחוזי (עפ"א 67128-01-18) התקבל, לאחר שהתברר כי טרם הוצאת צו המאסר לא נמסרה למערער התראה כדין. על כן בוטלה ההחלטה על מאסרו ונקבע כי ניתן להמציא התראה חדשה לכתובות שצוינו בהחלטה. המשיבה הוציאה ביום 3.12.18 התראה חדשה טרם מתן צו המאסר והציגה אישור מסירה לב"כ המערער וכן תצהיר שנערך ע"י מוסר ההתראה. גם הפעם לא שילם המערער את הקנס. על כן, הוצא צו מאסר והמערער נאסר מכוחו. המערער הגיש בקשה לשחרורו והוחלט כי יוכל להשתחרר בכפוף לתשלום סכום של 20,000 ₪ (החלטה מיום 16.9.19 בת"פ 8983/08). ערעור על החלטה זו נדחה (ע"פ 43700-09-19 מיום 19.9.19). בין לבין, ניתנה החלטה, ביום 18.9.19, בבית משפט קמא בתיק העיקרי (בת"פ 8983/08), הדוחה את בקשת המערער לביטול צו המאסר, תוך שנדחתה טענת ההגנה, לפיה, ההתראה לא הומצאה לבא כוח המערער ואישור המסירה שהוצג לבית המשפט הינו מזויף. בית משפט קמא דחה טענה זו לאחר שב"כ המערער לא צירפה תצהיר התומך בטענותיה ואף לא התייצבה לדין בבית המשפט. ערעור שהגיש המערער לביטול צו המאסר ולבחינת חלופה עונשית מהטעם שנפל פגם במסירת ההתראה ומהטעם שיש לבחון את יכולתו לעמוד בהסדר חלופי לתשלום

עמוד 1

הקנס לאחר שלטענתו חלה החמרה במצבו הכלכלי והבריאותי - נדחה ביום **2.2.20**, תוך שנקבע כי ההתראה נמסרה לו כדין (עפ"ג 66051-09-19). לאחר מכן, הגיש המערער לבית משפט קמא בקשה לביטול צו המאסר בטענה כי הרכיב העונשי של מאסר חלף קנס התיישן. בית המשפט דחה את הבקשה ביום **7.4.21** מבלי לקיים דיון במעמד הצדדים בשאלת ההתיישנות. המערער נעצר אך שוחרר לאחר מכן ועוכב ביצוע הפקודה עד למתן פסק דין בערעור שהגיש המערער על אותה החלטה. ערעור זה התקבל ביום 13.7.21 (עפ"א 34007-04-21) והתיק הוחזר לבית משפט קמא על מנת שיקיים דיון במעמד הצדדים בשאלת ההתיישנות עונשו של המערער.

3. ביום 14.7.21 קיים בית משפט קמא דיון, אליו לא התייצבו המערער או בא כוחו. בית המשפט דחה את הבקשה לאחר שדן בה לגופה, קבע כי עונשו של המערער לא התיישן ודחה את בקשתו לביטול פקודת המאסר. מכאן הערעור שלפנינו.

טענות הצדדים

4. **ב"כ המערער** עותרת לביטול צו המאסר וטענה כי בית משפט קמא דחה את בקשתה מבלי לקיים דיון פרונטלי במעמד הצדדים, בהתאם לסעיף 126 לחסד"פ, בו שומה עליו לבחון את יכולת המערער לשלם את הסכום, בשים לב לחלוף השנים בין המועד שהושת עליו ועד היום. לטענת הסנגורית, בית משפט קמא לא מילא אחר הוראות בית המשפט המחוזי בערעור, שכן החלטת בית משפט קמא התקבלה מבלי שהתקיים דיון במעמד הצדדים ומבלי שהמערער הוזמן כדין לדיון. עוד נטען כי בכך לא ציית בית משפט קמא להחלטת בית משפט בכיר ממנו.

5. המערער טוען עוד, כי סעיף 129א(ג) לחסד"פ מורה כי לא יבוצע צו מאסר שניתן שלא בנוכחות הנידון או סנגורו בטרם הומצאה לנידון התראה בכתב על כך לפחות 14 ימים מראש. במקרה דנן, כך נטען, המערער כלל לא זכה לקבל התראה מכל סוג שהוא.

6. עוד נטען, כי מטרת המאסר הנה להביא לתשלום הקנס והיא אינה נושאת בחובה תכלית עונשית כשלעצמה. המערער טוען כי בעניינו חלה החמרה במצבו הכלכלי, המשפחתי, האישי והתעסוקתי וכי בתיק דנן לא התקיים דיון פרונטלי במעמד הצדדים בנושא המרת הקנס במאסר, דבר המאין את צו המאסר חלף הקנס.

7. במהלך הדיון בערעור הדגישה באת כוח המערער כי הדיון נקבע מהיום להיום ולא היה מקום לעשות כן.

8. **ב"כ המשיבה** הפנתה לכך שהחלטת בית משפט המחוזי שהורתה לבית משפט קמא לקיים הדיון בשאלת ההתיישנות, ניתנה ביום 13/7/21, ימים ספורים לפני תחילת פגרת בתי המשפט, ובהחלטת בית המשפט המחוזי נאמר כי ראוי שהדיון יתקיים לפני הפגרה. בית משפט קמא דבק בהחלטה זו. נטען, כי נעשו מאמצים גדולים מאוד להמצאת ההחלטה בדבר מועד הדיון למערער, כאמור וכמפורט בהחלטה מושא הערעור של בית משפט קמא.

עוד נטען, לגוף טענת ההתיישנות - כי לטענה זו אין בסיס נוכח כך שגזר הדין בעניינו של המערער ניתן לפני כ - 11 שנים, ואילו התיישנות בעבירה מסוג פשע היא לתקופת 20 שנים, מה עוד שבכל התקופה ננקטו הליכים רבים בנוגע עם ניסיונות גביית החוב מהמערער, תוך העלאת טענות ממוחזרות על ידו בכל פעם מחדש.

דין

9. מאחר שהמערער אינו טורח לפרט את כל השתלשלות האירועים בכללותם, נעשה זאת אנו: כפי שפורט בפסק הדין עפ"א 34007-04-21, גזר הדין בעניינו של המערער ניתן לפני כאחת-עשרה שנים. הקנס המקורי שהוטל על המערער הינו ₪ 100,000, מתוכו שולם סכום מזערי. בהחלטות בית משפט קמא נקבע, זה מכבר, כי מאז שנת 2018 לא עשה המערער מאמצים כלשהם על מנת להגיע להסדר עם המרכז לגביית קנסות. למערער ניתנו אין ספור הזדמנויות לשלם את הקנס ועלה בידו לעכב את ביצוע פסק הדין מאז שנת 2010 ועד היום בטענות ממוחזרות, כאשר בכל פעם ביקש להשיב את הגלגל לאחור כאילו לא ניתנו פסקי דין בעניינו וכאילו לא נעשה דבר. בסופם של הליכים מרובים שהשתרעו על פני 10 (עשר) שנים, ניתן ביום 2.2.20 פסק דין בעפ"ג 66051-09-19 אשר הבהיר את המצב המשפטי באופן סופי (בר"ע שהוגשה - נדחתה רע"פ 1607/20), ועל המערער היה או לרצות מאסר חלף הקנס או לשלם הקנס. באותו פסק דין נסגר מעגל שכלל הוצאת פקודות מאסר, בקשות לביטול, וערעורים שבאו בעקבות החלטות בית משפט השלום. הערעור נסוב, פעם נוספת, אודות בקשה לביטול צו מאסר בטענה שהצו בטל בנימוק כי לא ניתנה למערער התראה כמתחייב על פי דין, ובכל מקרה, ההתראה לא הומצא כדין. טענות המערער נדחו, ונקבע כי: **"על המערער לשאת, על כן, ביתרת תקופת המאסר חלף הקנס. מתקופה זו, בת עשרה חודשים, יש לנכות הימים בהם היה המערער נתון במעצר או מאסר עקב אי תשלום החוב וכן לנכות מימים אלה תקופה בגין תשלומים שביצע ע"ח החוב, לפי הפירוט הבא: יש לחשב את חלקם היחסי של התשלומים שבוצעו בפועל מתוך קרן החוב בסך ₪ 100,00 ולקזז חלק יחסי זה מתקופת המאסר (לדוגמא: אם המערער שילם מחצית מסכום הקרן, ויש לזקוף כל סכום ששולם ע"ח הקרן, כי אז יתרת תקופת המאסר תהא חמישה חודשים בניכוי ימי מאסרו/מעצרו). המערער יתייצב ליתרת תקופת המאסר חלף הקנס, ביום 1/3/20 עד השעה 10:00 בבית המעצר ניצן".** כאמור, בקשת רשות ערעור שהגיש המערער על פסק הדין נדחתה ביום 1/3/20 (רע"פ 1607/20). המערער מילט עצמו מביצוע פקודת המאסר על ידי פרעון - לכאורי - של פקודת מאסר באמצעות תשלום בכרטיס אשראי ולאחר מכן התכחש לעסקה והתשלום בוטל. אשר על כן, המרכז לגביית קנסות פעל ליישום פסק הדין מיום 2/2/20, החוב עודכן והוצאה פקודת מאסר לחתימת בית משפט, פקודה שנחתמה על ידי בית משפט ביום 8/11/20. בעקבות כך, הגיש המערער בקשה נוספת ביום 7/4/21 לביטול פקודת המאסר שנחתמה. המערער נעצר אך שוחרר לאחר מכן ועוכב ביצוע הפקודה עד למתן פסק דין בערעור. בערעור הוחזר התיק לבית משפט קמא על מנת לקיים דיון במעמד הצדדים בטענת ההתיישנות. בית משפט קמא קיים דיון ועל החלטתו הוגש הערעור דנן, בו השאלה העיקרית הנה טענת המערער, לפיה, גם הפעם ניתנה החלטה על ידי בית משפט קמא מבלי לקיים דיון במעמד הצדדים.

10. בית משפט קמא כתב בהחלטתו מיום 14.7.21 כי נעשו ניסיונות רבים לזמן את המערער ובא כוחו לדיון שנקבע, אך ללא הצלחה. הובהר, כפי שהדבר עולה מעיון במערכת נט המשפט, כי ההזמנה לדיון הומצאה כדין למספר הפקס של עורכת דינו של המערער, ועל פי התרשומת ישנו אישור מסירה של ההזמנה. כמו כן, על פי תרשומת המצויה בתיק בית המשפט מזכירות בית המשפט, ניסתה לשוחח עם הצדדים גם טלפונית. נציגי המרכז לגביית קנסות והמאשימה התייצבו לדיון. אשר לב"כ המערער, נכתב כי נעשה ניסיון להתקשר לכל מספרי הטלפון שצוינו בבקשות

שהוגשו מטעמה לביהמ"ש השלום ולבית המשפט המחוזי בהליכים השונים ("מספר הטלפון המסתיים בספרות 799, מתנתק בכל חיוג ואין ממנו מענה. מספר טלפון קווי המסתיים בספרות 804, הוא מספר שגוי, ובמספר טלפון קווי המסתיים בספרות 864, עונה פקס). כמו כן, יום לפני הדיון **שוחחה מזכירות בית המשפט טלפונית עם עו"ד משה מילר** והודיעה לו בעל פה על קיום הדיון למחרת, אך עורך-הדין טען כי אין באפשרותו להודיע לאיש ממשרדו על הדיון מאחר והוא צפוי לטוס לחו"ל באותו הערב ועל כן סירב למסור את ההודעה לב"כ המערער יצוין ויודגש כי **עו"ד מ' מילר הופיע, עוד באותו יום בבית המשפט המחוזי, מטעם המערער, לצורך שימוע פסק הדין שהורה על קיום דיון בשאלת ההתיישנות.**

11. הנה כי כן, משעה שההזמנה לדיון הומצאה לב"כ המערער כדין, הן באמצעות הפקס והן לעו"ד מילר, וב"כ המערער הייתה מודעת מהחלטת ביהמ"ש המחוזי כי צפוי להיקבע דיון טרם פגרת בתי המשפט, בבקשה שהמערער בעצמו יזם והגיש, ולאחר שיחה עם ב"כ המערער עו"ד מילר במהלכה הודע לו על מועד הדיון, אין מקום להתערב בהחלטת בית משפט. אמנם, הדיון נקבע תוך מתן התראה קצרה ביותר, אולם הדרך להתמודד עם כך הייתה בהגשת בקשה לדחייה של מועד הדיון ולא להתעלם מהחלטה שהומצאה כדין.

12. **ברע"פ 837/12 מדינת ישראל נ' גוסקוב** נקבע הכלל לפיו הוראת סעיף 129א(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982, אינה חלה בעניינו של נאשם שנכח בעת שימוע גזר דינו: **"אין להלום את טענת הסניגוריה הציבורית כי יש לפרש את סעיף 129א(ב) כמציב חובה לקיים דיון... גם עיון מדוקדק בדיוני ועדת הכנסת מלמד, כי המחוקק לא מצא שיש מקום לקיום דיון בטרם יורה בית המשפט על ביצוע צו המאסר (ראה דיוני ועדת החוקה, חוק ומשפט מיו 22.5.00, עמ' 3-2; 29.7.03, עמ' 7-10; 8.9.05, עמ' 7-8). כך לדוגמה, במענה לנציג הסניגוריה הציבורית, עו"ד (כיום השופט) עמי קובו, אשר הציע כי תהא "לנאשם הזדמנות רגע לפני שהוא נכנס למאסר, או אחרי שהוא נכנס למאסר, לחזור אל השופט... אין לו פרוצדורה לחזור אל השופט; השיב יו"ר הועדה, ח"כ מיכאל איתן: "למה שתהיה לו? כמה פעמים הוא צריך לבוא אל השופט?" (פרוטוקול ועדת חוקה, חוק ומשפט מיום 29.7.03, עמ' 18). עם זאת, תוך שלנגד עיני המחוקק זכויות הנאשם, הוצע במסגרת דיוני הועדה מנגנון ההתראה שבסעיף 129(ג), המבקש לאזן בין האינטרסים השונים, ושלפיו לאחר שמוצא צו המאסר ובטרם ביצעו תינתן לחייב הודעה... הדגש הונח על מקרים שבהם הוטל המאסר חלף קנס שלא בנוכחות הנאשם".**

13. לפיכך, משנמנעו המערער ובאי כוחו להתייצב לדיון אליו הוזמנו כדין ועשו דין לעצמם ולא התייצבו לדיון, אין הם יכולים לבוא בטרזוניה כלפי בית משפט קמא, כאשר, בנסיבות שפורטו, לא נפלה טעות בהחלטתו, לרבות בשאלת ההתיישנות (ראה לעניין זה סעיפים 5 ו- 7 להחלטת בית משפט קמא). יובהר ויודגש כי הכלל הוא, בהליך הפלילי, שדיון מתקיים במעמד שני הצדדים. אולם, בעניין זה הדיון אליו הוזמנו המערער ובאי כוחו, דיון אליו בחרו שלא להופיע, נקבע לדיון **בבקשת המערער**. משבחרו המערער ובאו כוחו שלא להתייצב לדיון, בכך ויתרו, הלכה למעשה, על דיון שנקבע, נדגיש זאת שוב, בבקשה שבאה מטעם המערער. לפיכך, כאמור, החלטת בית משפט קמא, ניתנה כדין ולמעשה ניתנה לידחות הבקשה אף בלא להתייחס לגוף העניין.

משכך, עיכוב הביצוע מבוטל וחוזרת על מכונה ההוראה אשר נקבעה בסעיף 5 לפסק הדין מיום 2/2/20 בע"פ
66051-09-19.

ניתן היום, כ"ה טבת תשפ"ב, 29 דצמבר 2021, במעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ המשיבה.

מרים ליפשיץ פריבס, שופטת

אריה רומנוב, שופט

השופט רפי כרמל, אב"ד, סגן
נשיא